

NARODNI
DOM
MARIBOR

80 LET KONCERTNA
POSLOVALNICA

Komorni cikel 2025/2026

5. abonmajski koncert

Sreda, 22. april 2026, ob 19.30, Dvorana Union, Maribor

Wigmorski solisti

Adam Barnett-Hart, violina

Michael Collins, klarinet

Alberto Menéndez Escribano, rog

Joseph Havlat, klavir

Spored

Aram Hačaturjan (1903–1978)

Trio za violino, klarinet in klavir, op. 30

- I. Andante con dolore, con molt'espressione
- II. Allegro
- III. Moderato

Johannes Brahms (1833–1897)

Trio v Es-duru, op. 40, za rog, violino in klavir

- I. Andante
- II. Scherzo. Allegro
- III. Adagio mesto
- IV. Finale. Allegro con brio

***

Carl Reinecke (1824–1910)

Trio za klavir, klarinet in rog v B-duru, op. 274

- I. Allegro
- II. Pravljica. Andante
- III. Scherzo. Allegro
- IV. Finale. Allegro

Igor Stravinski (1882–1971)

Vojakova zgodba (koncertna suita)

- I. Vojakova koračnica
- II. Vojakova violina
- III. Mali koncert
- IV. Tango – Valček – Rag
- V. Ples hudiča

Koncert traja približno dve uri in ima odmor.

Zaradi spoštovanja do umetnikov in celostne koncertne izkušnje fotografiranje in snemanje med koncertom ni dovoljeno.

Hvala za razumevanje.

Poleg Dmitrija Šostakoviča in Sergeja Prokofjeva imamo lahko armenskega skladatelja **Arama Hačaturjana** (1903–1978) za največjega predstavnika sovjetske glasbe 20. stoletja, in ker je bil tudi on leta 1948 označen za formalističnega skladatelja, je moral svoj glasbeni izraz prilagoditi politični volji oblastnikov.

Hačaturjanovi prvi glasbeni impulzi so povezani z ljudsko glasbo iz rodnega Tbilisija in prepevanjem njegove matere. Kot osemnajstletnik se je preselil v Moskvo, da bi študiral biologijo, vendar ga je kmalu prevzela kompozicija, ki jo je študiral pri Glieru in Gnesiju, kasneje pa tudi na moskovskem Konservatoriju pri Mjaskovskem. V študijskih časih, še preden si je zagotovil mednarodno slavo s svojimi baleti in koncerti, je napisal 50 kompozicij, med drugim **Trio za klarinet, violino in klavir**, ki je nastal leta 1932. Kljub zgodnji letnici nastanka že v tem delu razpoznamo združevanje zahodnoevropskih kompozicijskih metod z evrazijsko ljudsko glasbo, ki je značilno za tega skladatelja. Ta samosvoj skladateljski podpis je prepoznal tudi Prokofjev, ki je poskrbel za to, da so *Trio* že naslednje leto natisnili v Parizu.

Prvi stavek se odpira z zadržanimi akordi klavirja, ki namigujejo na eksotično tonalnost, nad katero klarinet razvije pritaženo melodijo. Nenadoma se tempo pospeši, glasba pa razpade v niz epizod, v katerih glavno melodijo od klarineta prevzame violina. Že znano gradivo je zdaj obogateno z novim okrasjem, parta violine in klarineta pa vse bolj spominjata na glasbo kmečkih muzikantov. Prevladuje občutek rapsoidičnosti, saj Hačaturjan svojega gradiva ne razvija, temveč bolj ponavlja v različnih barvnih variantah. Drugi stavek se pričinja s pizzicato in violini, ki spremlja spuščajoči se motiv klarineta in klavirja, šele nato klarinet v visokem registru predstavi meditativno ljudsko melodijo. V nadaljevanju se

tempo spet stopnjuje, ljudsko melodijo pa prevzame violina, ki jo postavi v jasen odnos z začetnim spuščajočim se motivom. Daljši finale je zasnovan v obliki variacij na uzbekistansko ljudsko melodijo. Hrepenečo melodijo predstavi klarinet na podlagi barvitih akordov klavirja. Ko se pridruži še violina, se tempo ponovno stopnjuje, spremembam pa so podvržene tudi teksture.

Februarja 1865 je nemški skladatelj **Johannes Brahms**, ki je tedaj že nekaj časa prebival na cesarskem Dunaju, prejel telegram od brata, v katerem ga je ta nagovarjal, naj čim prej pride v Hamburg, če se hoče posloviti od umirajoče matere. Brahms se je nemudoma podal na pot, vendar je prispel prepozno, kar je skladatelja, ki je bil močno navezan na svojo mamo, pahnilo v dolgo depresijo. Da bi si opomogel, je en mesec preživel v zdravilišču Baden-Baden v osrčju pokrajine Schwarzwald. In prav tam naj bi v sobi, ki se je po njegovih besedah odpirala na vse »tri strani na temne, z gozdom porasle gore in ceste, ki se vijejo gor in dol po njih«, napisal **Trio za rog, violino in klavir, op. 40**. Čeprav je bila v tistem času še ustaljena praksa, da skladatelj komponira za točno določene izvajalce, v zvezi s tem triom ni jasno, zakaj se je Brahms odločil za nenavadno zasedbo z rogom. Očitno ga je privlačila zvočna narava inštrumenta, ki prinaša prek asociacij z lovskimi klici nekakšno prisposobo vsega naravnega.

Zanimivo je, da se prvi stavek tria odmika od ustaljene sonatne oblike, saj Brahms ne predstavi dveh izrazito kontrastnih tem, temveč bolj melodična domisleka, za katera se zdi, da imata skupne motivične korenine. Brahms se torej že v tem relativno zgodnjem opusu predstavi kot mojster ekonomičnega motivičnega dela oziroma »razvijajoče se variacije«. Drugi stavek je živahen Scherzo, ki prinaša dolge

verige staccatov, medtem trio zaznamuje nepričakovana lirika. Počasni stavek je po izrazu poudarjeno elegičen, zaradi česar se zdi, da je v njem mogoče razpoznati skladateljevo žalovanje ob boleči izgubi, vendar pa se proti središču ornamentalno in dinamično zgosti. Šele v finalu je napetost dokončno razrešena. Glasba teče v razigranem šestosmiskem taktu, ki prinaša koncertantne efekte, klici roga pa spominjajo na tradicionalno vlogo tega inštrumenta kot lovskega glasbila.

Čeprav sta danes njegovo ime in delo praktično pozabljena, je **Carl Reinecke** (1824–1910) v svojem času veljal za enega največjih nemških skladateljev, pianistov in glasbenih učiteljev. Leta 1860 je postal glasbeni direktor prestižnega orkestra Gewandhaus iz Leipziga, na čelu katerega je nato ostal kar trideset let. Še dlje pa je deloval kot profesor kompozicije; pod njegovim mentorstvom so izrasla številna velika skladateljska imena vseprek Evrope, med drugim Edvard Grieg, Leoš Janáček, Isaac Albeniz, Max Bruch in Frederick Delius. Vendar Reinecke ni slovel samo kot profesor kompozicije in dirigent, ampak tudi kot pianist, drugače si težko predstavljamo, da bi k njemu v pianistični uk svojo hčer poslal praktično največji klavirski virtuoz 19. stoletja, Franz Liszt.

Reinecke se je kompoziciji resno posvetil šele po upokojitvi in izdal skoraj neverjetnih tristo del, ki pa jih danes slabo poznamo. Razlog za to je enostaven: v času velikih prelomov na prehodu med 19. in 20. stoletjem je bil njegov glasbeni jezik, ki je bil zavezan prosojnosti Brahmsove klasicistične romantike, že izrazito konservativen. Prav v teh svojih zrelih letih je Reinecke ustvaril tri trie za nenavadne zasedbe: za oboo, rog in klavir, za violo klarinet in klavir ter leta 1905 še **Trio za klarinet, rog in klavir, op. 274**.

Prvi stavek tria je napisan v strogi sonatni formi, za katero je značilno ekonomično delo z motivičnim materialom, zato imamo občutek, da bi bil avtor dela lahko tudi Brahms. Stavek odpira značilni šesttaktni klic roga, ki ga ponovi klarinet, nato pa je takšen klic razširjen v tekočo prvo temo. Druga, bolj lirična tema je zasnovana kot dialog med pihaloma. V izpeljavi sta temi soočeni z novim materialom, ki ga klavir z dolgim crescendo vodi do vrhunca. Drugi stavek nosi naslov »Pravljica« in izrašača iz bukolične melodije, ki jo predstavlja rog in klarinet v opojnih intervalih, med te »sladke« epizode pa so vstavljeni bolj temačni trenutki, zaradi česar se res zdi, da se pred nami razgrinja otroška zgodba, ki pa se konča srečno z zadnjo ponovitvijo teme. Nagajivi Scherzo je zgrajen po Schumannovih zgledih z dvema kontrastnima trioma, medtem ko je finale ponovno napisan v sonatni obliki, le da zdaj glavno temo predstavi klarinet. Nato sledi vrsta odsekov, v katerih daje skladatelj priložnost vsakemu izmed solistov, da zablesti. Delo se sklene s ponovitvijo glavne teme finala in oktavnim skokom iz samega začetka tria.

Igor Stravinski je težke čase druge svetovne vojne preživel v Švici. Zaradi vojne ni mogel upati na izvedbo kakega svojega dela, oktobrska revolucija pa ga je odrezala od domovine, zato je svojemu švicarskemu prijatelju, pisatelju Charlesu Ferdinandu Ramuzu, predlagal, da bi se lotila glasbeno-gledališkega komada na podlagi dveh ruskih pravljic. Delo bi moralo biti enostavno izvedljivo, da bi z njim lahko potovala potujoča gledališka družina, s čimer bi avtorja zaslužila nekaj denarja. Tako je leta 1918 nastala **Vojakova zgodba** za sedem instrumentalistov in plesalca, pantomimika in pripovedovalca, zaradi česar bi težko govorili o operi, ampak gre za tipični sodobni žanr glasbenega gledališča. Delo je bilo krstno izvedeno v majhnem gledališču v Lausanni, predstavo

pa je finančno omogočil mecen Werner Reinhardt, ki je bil tudi amaterski klarinetist.

Želja Stravinskega, da bi z novim delom kaj zaslužil, je kmalu propadla, saj je Švico takoj po vojni zajela epidemija gripe, za katero je zbolelo kar nekaj protagonistov predstave, tako da je bilo treba turneje odpovedati. Da bi se skladatelj zahvalil mecenu, je naslednje leto pripravil suito za klarinet, violino in klavir, v katero je združil najbolj uspešne trenutke gledališkega dela. Skladba se odpira z »Vojakovo koračnico«, ki naslika vojaka, ko se vrača s fronte. Ob potoku se ustavi in zaigra na violino, kar pritegne Hudiča, ki bi rad odkupil njegovo violino in dal vojaku v zameno magično knjigo. Ko se vojak vrne v rodno vas, spozna, da je bil opeharjen – minila so namreč tri leta, njegova izvoljenka se je medtem poročila, v vasi pa ga nihče ne spozna. Toda s pomočjo knjige obogati. Ko v mesto pride kralj, obljubi, da bo dal svojo bolešno hčer za ženo tistemu, ki jo ozdravi. Vojak napije Hudiča in si ponovno pridobi svojo violino, s katero zaigra princesi »Mali koncert«; in dekle zares ozdravi. Po nekaj letih se vojak povrne v rodno vas, kjer pa mu Hudič ponovno izmakne violino in poantira delo z mislijo: »Nihče ne more imeti vsega.«

Stravinski v delu stavi na močne, sinkopirane ritme, ki mestoma izvirajo tako iz tradicije klezmerja kot tudi jazza. Tekstura je prosojna in po drugi strani nakazuje že neoklasicistične zglede, zato imamo lahko *Vojakovo zgodbo* za skladateljevo prehodno delo, v katerem je po eni strani še mogoče razpoznati ostanke zgodnjih folkloristično obarvanih baletov, a obenem tudi nastavke neoklasicizma, ki se nato v opusu Stravinskega dokončno zasidrajo sredi dvajsetih let.

Gregor Pompe

ADAM BARNETT-HART

Ameriški violinist Adam Barnett-Hart je kot ustanovni, prvi violinist godalnega kvarteta Escher nastopal v številnih uglednih koncertnih dvoranah in na festivalih po vsem svetu, med drugim v Dvorani Alice Tully v New Yorku, v Kennedyjevem centru v Washingtonu, v Dvorani Wigmore v Londonu, pariškem Louvru ter dvorani Concertgebouw v Amsterdamu. S Kvartetom Escher je prejel karierno štipendijo Avery Fisher in bil med letoma 2010 in 2012 del BBC-jevega programa umetnikov novih generacij. Leta 2002 je kot solist debitiral z Brahmovim violinskim koncertom. Barnett-Hart je na Juilliardu študiral pri Pinchasu Zukermanu in Joelu Smirnoffu.

MICHAEL COLLINS

Michael Collins je priznan klarinetist, solist in dirigent. Med letoma 2010 in 2018 je bil glavni dirigent orkestra City of London Sinfonia, med letoma 2021 in 2023 pa umetniški vodja London Mozart Players, medtem ko bo v letošnji sezoni glavni gostujoči umetnik Orkestra iz Ulstra. Redno nastopa z uglednimi orkestri, kot so Philharmonia, Koncertni orkester BBC in Simfonični orkester iz Kjota, ter pogosto gostuje na turnejah po Evropi, Japonski in Avstraliji. Collins velja za klarinetista z najboljšejšim katalogom posnetkov, ki jih je izdal pri založbah Chandos, Deutsche Grammophon, Decca, EMI, Sony, Signum Classics in BIS. Leta 2017 je prejel nagrado *grammy* za album Shakespearjevih pesmi z lanom Bostridgeem in Antoniom Pappanom. Leta 2015 je bil za zasluge za glasbo odlikovan z redom britanskega imperija.

ALBERTO MENÉNDEZ ESCRIBANO

Alberto Menéndez Escribano je na glasbeni šoli Reina Sofía v Madridu študiral rog pri Radovanu Vlatkoviću, izpopolnjeval pa se je tudi pri priznanih hornistih, kot so Radek Baborák, Hermann Baumann, Dale Clevenger, Stefan Dohr in Richard Watkins. Danes je član Španskega nacionalnega orkestra, pred tem pa je bil prvi hornist Filharmonikov BBC, Simfoničnega orkestra škotskega BBC idr. Redno sodeluje z vodilnimi svetovnimi orkestri (Kraljevi orkester Concertgebouw, Clevelandski orkester, Londonski simfonični orkester, Evropski komorni orkester, Nemški simfonični orkester iz Berlina) in dirigenti (Claudio Abbado, Daniel Barenboim, Herbert Blomstedt, Riccardo Chailly, Gustavo Dudamel, Zubin Mehta, Bernard Haitink) ter nastopa kot solist in kot komorni glasbenik. Je član zasedbe Wigmorski solisti ter poučuje na Akademiji Barenboim-Said in na Kraljevem glasbenem kolegiju v Manchesteru.

JOSEPH HAVLAT

Avstralski pianist in skladatelj Joseph Havlat kot solist in komorni glasbenik, ki izvaja staro in sodobno glasbo, pogosto nastopa v pomembnih koncertnih dvoranah po vsej Evropi, v ZDA, na Japonskem in v Avstraliji. Sodeloval je s številnimi sodobnimi skladatelji, na primer z Johnom Adamsom, Geraldom Barryjem, Cassandro Miller, Brettom Deanom in Harrisonom Birtwistlom. Tesno je povezan tudi s Thomasom Adèsom, Hansom Abrahamsonom in Michaelom Finnissyjem. Poleg sodobnega repertoarja redno izvaja tudi dela z železnega repertoarja ter nastopa v dvoranah Wigmore in King's Place. Kot komorni glasbenik sodeluje z uglednimi izvajalci, kot so William Bennett, James Ehnes in Steven Isserlis, z Londonskim simfoničnim orkestrom pa pogosto nastopa kot orkestrski pianist.

(Jezikovni pregled Monika Jerič)

Napovedujemo in vabimo

ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE

MICHAEL WENDEBERG, dirigent
MICHAEL MARTIN KOFLER, flavta

Četrtek, 23. april 2026, ob 19.30, Dvorana Union, Maribor
4. koncert Orkestrskega cikla in za izven
Sporod: Vito Žuraj, Aram Hačaturjan, Anton Bruckner

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor

Uradne ure: od ponedeljka do petka med 10. in 13. uro ter uro pred prireditvijo.

Dvorana Union: uro pred prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000

✉ vstopnice@nd-mb.si

🌐 www.nd-mb.si

VEČER 80let

RADIO CITY